

Vergaderjaar 2023–2024

31 839

Jeugdzorg

Nr. 992

BRIEF VAN DE MINISTER VAN RECHTSBESCHERMING EN DE STAATSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 januari 2024

Uw Kamer heeft geregeld aandacht gevraagd voor het effectiever en efficiënter organiseren van de kind- en gezinsbescherming. Gezinnen en huishoudens wachten nu te lang op hulp en bescherming. Er zijn nu veel organisaties die werken met gezinnen, en die aparte schakels vormen die onvoldoende op elkaar aansluiten. Er is voor onderliggende problematiek te weinig integrale aandacht, zoals voor psychiatrische problematiek van ouders, verslaving, schulden, complexe scheiding, huisvesting en/of bestaanszekerheid. En volwassenen en kinderen voelen zich vaak onmachtig tegenover instanties die ingrijpen in het gezinsleven.

Als antwoord op deze problemen is het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming in 2021 als gedragen toekomstbeeld met de ketenpartners opgesteld.¹ In het Toekomstscenario is sprake van een nieuwe manier van werken van de betrokken organisaties (lokaal team, Veilig Thuis, gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming), die gezinsgericht² is, eenvoudig, lerend, transparant en rechtsbeschermend.

Sinds de aanbidding van het Toekomstscenario aan uw Kamer is een interbestuurlijk programma gestart in gezamenlijk opdrachtgeverschap van het Rijk en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). De praktijk van proeftuinen ontwikkelt de nieuwe manier van werken en het programma brengt in kaart wat vakinhoudelijk, organisatorisch en juridisch noodzakelijk is om dit toekomstbeeld daadwerkelijk te realiseren. De periodieke rapportages van dit programma laten een bemoedigend beeld zien waaruit blijkt dat in de proeftuinen de ondersteuning en

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 31 839, nr. 771

² Deze gezinsgerichte aanpak noemen we kind- en gezinsbescherming (0–100). Dit omvat naast bescherming ook hulpverlening. Waar over gezinnen wordt gesproken bedoelen we over het algemeen ook huishoudens zonder kinderen.

bescherming van kinderen, gezinnen en huishoudens daadwerkelijk verbetert.³

Na het uitbrengen van het Toekomstscenario hebben diverse partijen de vraag gesteld hoe in het gezinsgerichte, vereenvoudigde Toekomstscenario de rechtsbescherming goed kan worden geborgd⁴.⁵ Dit heeft ons, samen met de VNG, ertoe gebracht voor deze vraag in maart 2023 een onafhankelijke adviescommissie in te stellen, met de navolgende opdracht.⁶

De commissie heeft tot taak de Minister voor Rechtsbescherming en de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport te adviseren over de wijze waarop bij de realisatie van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming de rechtsbescherming van kinderen en ouders moet worden geborgd, en daarbij in het bijzonder te betrekken:

- a) aan welke voorwaarden moet zijn voldaan om rechtsbescherming in het Toekomstscenario voldoende te borgen gedurende het gehele traject dat ouders en kinderen kunnen doorlopen;
- b) welke manier van organiseren van een onafhankelijke toets en advies aan de rechter de beste waarborg biedt voor de rechtsbescherming van ouders en kinderen, namelijk onder rijksverantwoordelijkheid met een rol voor de Raad voor de Kinderbescherming dan wel decentraal op een andere wijze;
- c) wat het onderzoek naar het gestelde onder a. en b. zou kunnen betekenen voor de rol, de positie en de ruimte van de kinderrechter.

Graag bieden wij u dit advies, in afstemming met de VNG, aan uw Kamer aan. Veel dank gaat uit naar de leden van de Adviescommissie voor hun toegewijde werk in de afgelopen periode.

Het gaat om een uitgebreid en zwaarwegend advies, dat vraagt om een zorgvuldige beoordeling. Deze beoordeling zullen wij uitvoeren mede met oog voor de opvattingen van zowel de kinderen en volwassenen van wie de rechtsbescherming centraal staat als met de organisaties die de rechtsbescherming zullen moeten bieden. Ons streven is om uw Kamer in maart 2024 te informeren met onze eerste appreciatie met daarin helderheid over hoe de aanbevelingen een vervolg zullen vinden en op welke termijn.

Het is belangrijk om de met het Toekomstscenario in gang gezette verbeteringen dóór te zetten. Dat vraagt van het komende kabinet en uw Kamer om nadere besluitvorming, ten aanzien van de herinrichting van het stelsel met bijvoorbeeld de vorming van regionale veiligheidsorganisaties. Het advies van de Commissie wordt dan ook meegenomen in de uitwerking van een voorkeursvariant. Die zal naar verwachting in het najaar in uw Kamer voorliggen.

Dit alles is erop gericht uiteindelijk tijdige, passende hulp en bescherming aan kinderen en volwassenen te kunnen bieden, die te maken hebben met

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 31 839, nr. 914, Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 31 839, nr. 964 en Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 31 839, nr. 990

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 31 839, nr. 812

⁵ Advies Jeugdbescherming in de toekomst | Advies | Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (rsj.nl)

⁶ Stcrt. 2023, nr. 8835: Besluit van de Minister voor Rechtsbescherming van 17 maart 2023, nr. 4515347 en Stcrt. 2023, nr. 8149: Regeling van de Minister voor Rechtsbescherming en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 10 maart 2023, nr. 4514389

een bedreiging van een gezonde en veilige thuissituatie, en deze bedreiging in een zo vroeg mogelijk stadium weg te nemen dan wel te voorkomen dat de situatie blijft voortduren of verergert.

De Minister voor Rechtsbescherming,
F.M. Weerwind

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. van Ooijen